

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра богослов'я та гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ І АКСІОЛОГІЯ РЕЛІГІЇ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 04 Богослов'я
спеціальність 041 Богослов'я
освітня програма: Богослов'я

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Семенюк Ігор Валентинович
Контактний тел.	+380507897652
E-mail:	igori.semenyuk@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=3565
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 418, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Філософія і аксіологія релігії» є обов'язковою дисципліною із циклу загальної підготовки для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 2 семестр.

Курс передбачає ґрунтовне вивчення філософії та антропології християнської традиції. Засвоєння онтологічного та гносеологічного вчення про сенс людського життя згідно з Святим Письмом та вченням християнських богословів та філософів

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять, згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, консультації.

Практичні заняття передбачають: розгляд питань щодо аналізу окремих питань стосовно філософії і аксіології релігії для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з

науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах; підготовку тез доповіді на наукову конференцію.

Самостійна робота полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 90 год., у т. ч. 16 годин лекційних занять, 16 годин практичних і 58 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 3.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
3	90	32	16	-	16	58

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2024/2025	1	2	загальний	обов'язковий

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна своєю метою ставить формування у майбутніх фахівців з богослов'я соціально-комунікаційної компетентності в галузі філософії та аксіології релігії. Метою навчальної дисципліни є формування уявлення про релігійні цінності через призму розуміння людини, та сенсу її життя. Формування системи знань про загальну природу релігійних цінностей та їх взаємозв'язок із культурними факторами та структурою особистості.

Завдання навчальної дисципліни

- вивчення основ філософії та аксіології релігії
- формування моральних цінностей та відповідних якостей майбутнього фахівця;
- систематизація вчення про християнську антропологію та психологію.
- придбання навичок духовного самовдосконалення;
- мати чіткі уявлення щодо моральних християнських категорій.
- напрацювання знань та вмінь необхідних для духовного вдосконалення людини.
- виховання активної життєвої позиції.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- філософське і релігійне поняття про людину, розум, душу і т.п.
- сучасні природно-наукові концепції філософського, антропологічного і психологічного знань;
- історичних передумов формування предмета філософії і аксіології релігії ;
- історії зародження антропологічних уявлень в надрах релігії і філософії;
- різні концепції походження світу і людини.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- ▣ визначати на яких джерелах ґрунтується християнське вчення про людину;
- ▣ вільно орієнтуватися в основних положеннях антропології святих отців;
- ▣ використовувати богословську та святоотеческу літературу для розуміння сенсу життя людини;
- ▣ користуватись відомостями по патрології, філософії, історії і екзегетиці стосовно філософії та аксіології християнського віровчення.
- ▣ використовувати набуті знання на практиці.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я) вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність використовувати основи філософських знань для формування світоглядної позиції.
- ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 4. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 7. Здатність використання сучасних соціально-комунікативні технології

Спеціальні (фахові) компетенції

- СК 3. Здатність толерантно сприймати релігійні соціальні, етнічні, конфесійні та культурні відмінності.
- СК 4. Здатність використовувати основи теологічних знань в процесі духовно-морального розвитку.
- СК 5. Здатність вирішувати стандартні завдання професійної діяльності теолога на основі інформаційної та бібліографічної культури із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій
- СК 6. Здатність використовувати знання основних розділів теології і їх взаємозв'язок, збирати, систематизувати і аналізувати інформацію з теми дослідження.
- СК 7. Готовність застосовувати основні принципи і методи науково-богословських студій, враховуючи єдність теологічного знання.
- СК 8. Здатність використовувати основи релігієзнавчих знань для формування світоглядної позиції та міжконфесійного спілкування.
- СК 9. Здатність до екзегетичного, герменевтичного, символічного та історико-критичного аналізу книг Святого Письма Старого та Нового Заповітів.
- СК 10. Здатність до антропологічного, світоглядного та духовно-морального аналізу та розуміння внутрішньої антропологічної практики релігійних конфесій.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Демонстрація сформованості сукупності релігійних переконань, оцінок, поглядів та принципів, які визначають загальне бачення та релігійне розуміння світу і місце особистості у ньому, а також її релігійні позиції, програми поведінки та діяльності.

ПРН 3. Розуміння необхідності балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнання власної відповідальності за свої вчинки, дотримання стандартів професійної етики, адаптація своєї поведінки до прийнятих системних цінностей

ПРН 4. Вміння вступати в комунікацію; активна участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим, здатність емпатійно взаємодіяти,

ПРН 5. Самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація професійної, соціальної та емоційної поведінки.

ПРН 6. Уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем, повага до індивідуального та культурного різноманіття

ПРН 7. Здатність будувати ефективну взаємодію на рівні ділових, масових, публічних, організаційних комунікацій; вміння аналізувати процес комунікації з точки зору доцільності використання різних комунікаційних технологій; розробка проектів з використанням різних прикладних соціально-комунікаційних технологій; вміння забезпечувати ефективні комунікації відповідно до сфери: соціальної, політичної, культурної тощо.

ПРН 10. Демонстрація норм особистісної поведінки в колективі, популяризація толерантного сприймання релігійних, соціальних, етнічних, конфесійних та культурних відмінностей.

ПРН 11. Демонстрація на власному прикладі норм духовно-моральних розвитку, та їх популяризація серед оточуючих.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Вчення про богопізнання та богословська антопология			
Тема 1. Вчення про богопізнання. Преподобний Симеон Новий Богослов. Святий Григорій Палама. Історія розвитку антропологічних уявлень в Західній теології та філософії. Гуманізм епохи Відродження. Рух Реформації. Антропология в філософії Нового часу. Чарльз Дарвін.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Вільям Оккам і номіналізм. • Гуманізм епохи Відродження. • Рух Реформації і його вплив на вчення про людину. • Вчення про людину у філософії Нового часу. • Рене Декарт і його дуалістична антропология. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Онтологічні та гносеологічні підстави вчення про людину. Метаонтологічна антропология як метод інтеграції знань про людину. Співвідношення духовного і тілесного начал в метаонтологічній антропологии святих отців. Дух як орган богоспілкування.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Концепції осягнення буття в різних світоглядних системах. • Гіломорфізм Аристотеля як спосіб вирішення психофізичної проблеми. • Дискретний розум і цілісний розум в навчанні святих отців 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 2. Богословська антропология та сучасні наукова наукова психология. Проблема волі і свободи в святому письмі та академічній психологии.			

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема 3. Вчення про почуття в Біблії, святих отців, філософській антропології та науковій психології. Проблема поняття волі і свободи. Вивчення волі в історичному аспекті. Мотив як мета (предмет задоволення потреби). «Воля» і її сенс в святоотецькій психології. Святоотецьке вчення про свободу. Філософсько-психологічні підстави життєвого самовизначення. Життєве самовизначення як психологічна проблема. Психологічні механізми процесу самовизначення.	2	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Виникнення зла. • Падіння деніци. • Зло і людина. • Добро і зло в Біблійних заповідях. • Поняття гріха. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 4. Соціальне Цілепокладання як психічний процес. Змістотворна функція цілепокладання. Конфлікт сенсів і конфлікт цілей. Типологія внутрішньоособистісних конфліктів. Емоційно-вольова регуляція як психофізіологічна основа процесу цілепокладання. Ціннісний компонент процесу цілепокладання. Таємниця образу Божого в людині. Ідеал в науковій психології. Процес формування ідеалу.	2	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • «Невротична особистість» в науковій психології і «нерозкаяний грішник» в свято отецькій літературі. • Святі Отці про покаяння і спасіння. • Святі Отці про молитву. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
<p>Змістовий модуль 3. Людина як образ і подоба Божа. Поняття «особистість» і «індивідуальність». Структура світогляду. Моральність, норма, совість, почуття обов'язку. Любов і ненависть як прояви сили і безсилля душі.</p>			
Тема 5. Педагогічні аспекти антропології. Моральні категорії. Поняття норми. Поняття совісті. Поняття боргу.	2	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Тема самотності і любові в минулому і сьогодні. • Любов і ненависть - почуття-антиподи. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 6. Святоотецьке вчення про любов. Самовизначення	2	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
як соціально-психологічна проблема. Життєвий шлях особистості.			реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: Види конфлікту. Позитивні і негативні способи вирішення конфліктів. Справедливість Божа і людська 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Змістовний модуль 4 Основні завдання виховання. Основи міжособистісних відносин. Таємниця смерті. Ставлення до вічності. Конфлікти і способи їх вирішення. Справедливість, як прагнення до правди.			
Тема 7. Завдання виховання і їх залежність від уявлень про особистість. Покарання та заохочення як способи корекції поведінки.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Страх Божий і страх людський. • Поняття про смерть. • Смерть в світогляді людини. • Філософські погляди на проблему життя і смерті. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 8. Помилка як можливість отримання життєвого досвіду. Теорії соціальної взаємодії. Психологія страху.	2	2	1 Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> • Смерть і майбутня доля душі у вченні святих отців. • Поняття конфлікту. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання творчих робіт, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі заліку шляхом визначення ступеню засвоєння навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдання поточного (модульного) та залікового контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО)
ОЦІНЮВАННЯ**

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	15	20	20	

Поточне тестування та самостійна робота								Сумма
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	15	15	10	10	15	15	10	

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО)
ОЦІНЮВАННЯ**

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	25
Тест 1	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 1	10
Модуль №2	25
Тест 2	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 2	10
Модуль №3	25
Тест 3	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 3	10
Модуль №4	25
Тест 4	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 4	10
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		

67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні літературні джерела:

1. Академічне релігієзнавство. Підручник /За наук. ред. проф. А. Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. 862 с.
2. Надурак В.В. Релігійна філософія : навч. посіб. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун- ту ім. В. Стефаника, 2011. 135с.
3. Іслам: Енциклопедичний словник / Ісмагілов С., Козловський І., Халіков Р. – К., 2021. 432 с.
4. Зізіулас Йоан. Буття як спілкування. Дослідження особистості і Церкви / Пер. з англ. - К.: Дух і літера, 2005. 276 с.
5. Янарас Х. Нерозривна філософія: Нариси вступу до філософії / Христос Янарас; пер. з новогрец. А. Чердаклі, Н. Клименко. – К. : Основи, 2000. 314 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <https://osvita.ua/vnz/reports/relig/20452/> (Вища освіта в Україні).
2. <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1455> (Релігійна тематика на сторінках українських загальнонаціональних видань)
3. <http://www.svichado.com> - Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.)
4. <http://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: